

Türkiye’de Diplomalı Gençlerin İşsizliği Kamuoyu Araştırması, 2015

Yayın Tarihi: Nisan 2016

Hazırlayan: İPSOS

İPSOS tarafından araştırma Esas Sosyal için hazırlanmıştır. Rapordaki görüş ve yaklaşımlar, Esas Sosyal ve İPSOS’in kurumsal görüş ve yaklaşımını yansıtmamakta olup katılımcıların kendilerine aittir.

Esas Sosyal'in talebi üzerine Ipsos Sosyal Araştırmalar Enstitüsü tarafından gerçekleştirilen araştırmanın en temel hedefi;

- Eğitimli gençlerde görülen işsizlik hakkında farklı paydaşların ne ölçüde bilgi sahibi olduğunu görmek,
- Farklı paydaşların, eğitimli gençlerde görülen işsizliğin sebeplerine yönelik fikirlerini anlamak,
- Paydaşların, işsizliğin çözümüne yönelik önerileri nasıl değerlendirdiğini öğrenmektir.

1. Araştırma Kurgusu, Yöntemi ve Kapsamı
2. İş Bulamama Nedenleri
3. İşsiz Kalmanın Gençler Üzerindeki Etkileri
4. Öneriler, Sorumlu Görülen Kurumlar ve Destekler

1. KAPSAM: ARAŞTIRMA KURGUSU

Araştırma kantitatif (niceliksel) araştırma yaklaşımı kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Çalışma 4 ayrı hedef kitlede yürütülmüştür;

1. KAPSAM :YÖNTEMİ ve KAPSAMI (devam)

SOSYAL PAYDAŞLAR	HEDEF KİTLE DETAYLI TANIMI	GERÇEKLEŞEN GÖRÜŞME SAYISI
Genel Kamuoyu	18-64 yaş arası Türkiye kent ve yarı kent nüfusu temsilen 15 ilde	1263
Ebeveynler	«Yüksek okul veya üniversite son sınıfta okuyan çocuğu olan» kişiler veya «22-27 yaş arası üniversite / yüksek okul mezunu, mezun olduğundan itibaren en az 6 aydır işsiz çocuğu olan» kişiler	254
Üniversite Son Sınıf Öğrencileri	Üniversite/yüksek okul son sınıfta okuyan gençler	161
Eğitimli Genç İşsizler	22-27 yaş arası, mezun olduktan sonra en az 6 aydır, en fazla 3 yıldır işsiz olan, yüksek okul veya üniversite mezunu gençler	525

Görüşmelerin tamamı 14 Mayıs 2015 – 5 Haziran 2015 tarihlerinde, 25 dakikalık soru formu üzerinden, CAPI (bilgisayar destekli yüz yüze anket) yöntemiyle gerçekleştirilmiştir.

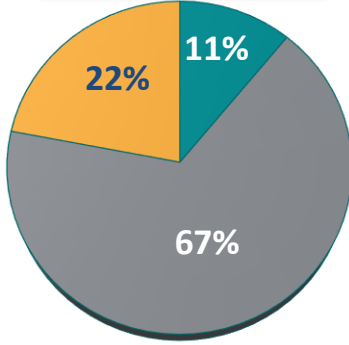

2. İŞ BULAMAMA NEDENLERİ

EĞİTİMLİ GENÇLERDE GÖRÜLEN İŞSİZLİK ÖNCELİKLE HANGİ YAŞ GRUBUNUN SORUNU

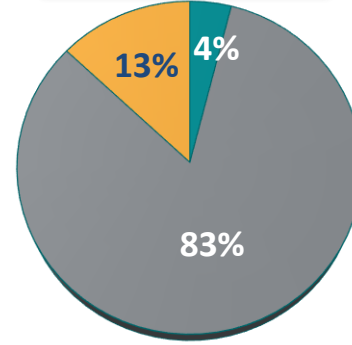
Görüşülen tüm paydaşlar, eğitimi gençlerde görülen işsizliğin en fazla 22-27 yaş grubunun öncelikli sorunu olduğunu düşünmektedir. Ancak, genel kamuoyunun eğitimi gençlerdeki işsizliğin en fazla 22-27 yaş grubunun öncelikli sorunu olduğuna dair farkındalığı, eğitimi genç işsizlere göre daha düşüktür (%67 vs. %86).

Genel Kamuoyu

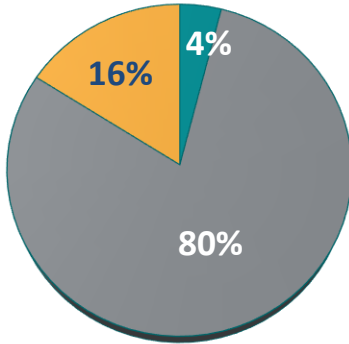
■ 18-21 yaş ■ 22-27 yaş ■ 28-34 yaş

Ebeveynler

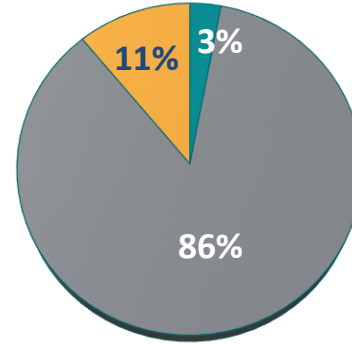
■ 18-21 yaş ■ 22-27 yaş ■ 28-34 yaş

Üniversite Son Sınıf Öğrencileri

■ 18-21 yaş ■ 22-27 yaş ■ 28-34 yaş

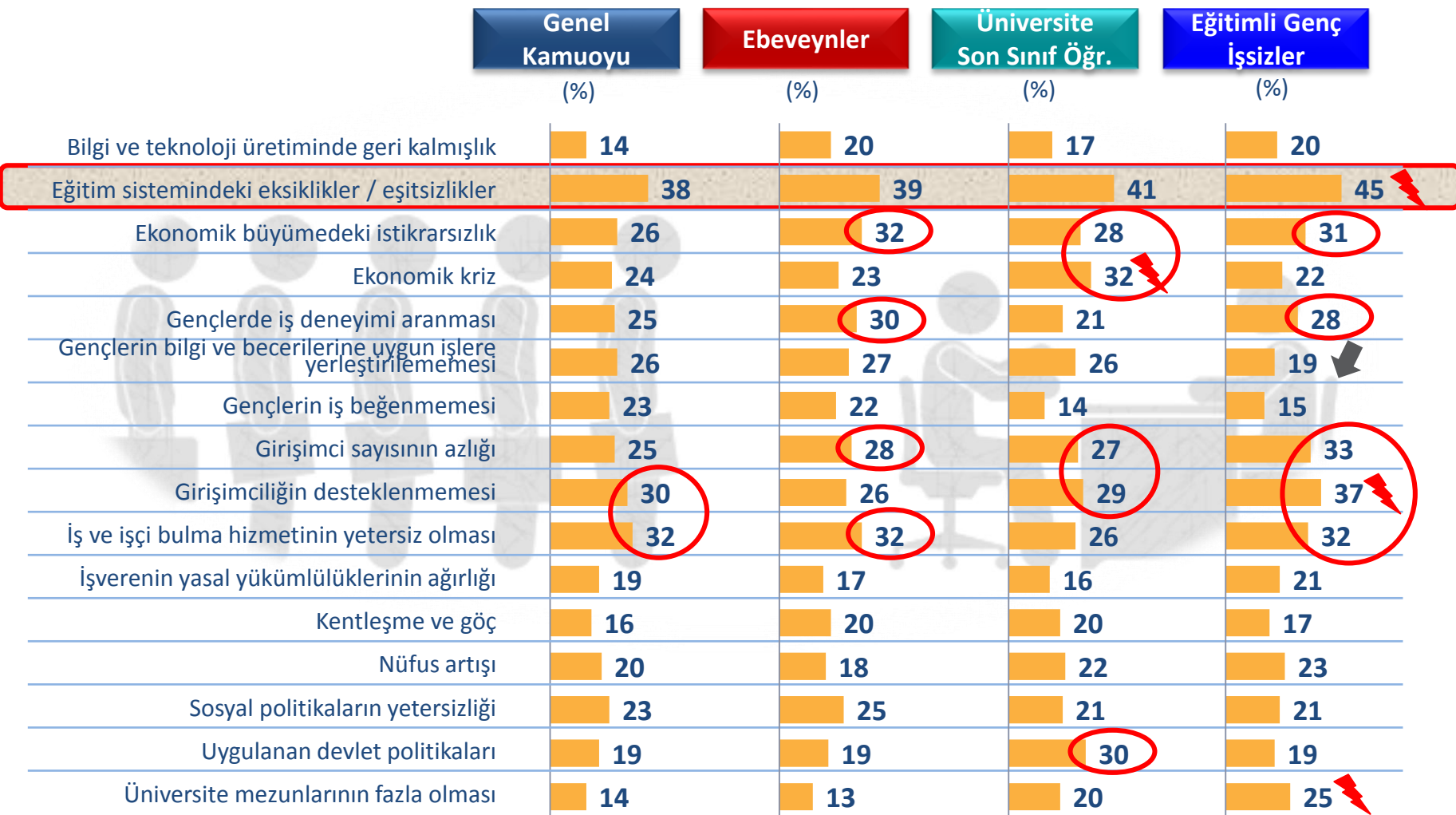
Eğitimi Genç İşsizler

■ 18-21 yaş ■ 22-27 yaş ■ 28-34 yaş

EĞİTİMLİ GENÇLERDE GÖRÜLEN İŞSİZLİĞİN NEDENLERİ

Eğitimli gençlerde görülen işsizliğin en temel nedeni «eğitim sistemindeki eksiklikler / eşitsizlikler»dir. Paydaşlar arasında farklılaşmalar olmakla birlikte en temel bulgu; işsizliğin ekonomik, sosyal ve politik uygulamalar ve göstergeler kaynaklı olduğunun düşünülmesidir.

EĞİTİMLİ GENÇ İŞSİZLERİN İŞ BULMASINDA ETKİLİ OLAN UNSURLAR

Eğitimli genç işsizlerin iş bulmasında etkili olan unsurlarda; okuduğu bölüm, çevre/önemli tanıdıklar olması, mezun olduğu üniversite öne çıkmaktadır. Bunları yabancı dil bilgisi, KPSS sınav puanı, diploma notu ve dış görünüş takip etmektedir. Kadınlar tarafından tüm bu unsurlara ek olarak “çocuk sahipliği ve medeni durum” da önemli faktörler arasında belirtilmiştir.

(%)	Genel Kamuoyu	Ebeveynler	Üniversite Son Sınıf Öğrencileri	Eğitimli Genç İşsizler
Okuduğu bölüm / mezun olduğu bölüm	80	78	76	82
Çevre / Önemli tanıdıkların olması / torpil	78	80	85	82
Mezun olduğu üniversite	78	78	78	81
Yabancı dil bilgisi	77	74	85	83
KPSS Sınav puanı	76	79	81	84
Üniversite / yüksekokul diploma notu	76	72	73	77
Zihinsel engel	71	69	76	73
Dış görünüş	69	75	78	82
Fiziksel engel	69	68	75	72
İş arayan gencin veya ailesinin maddi durumunun güçlü olması	64	63	59	65
Cinsiyet	62	67	63	69
Aile desteği (Maddi ve manevi)	61	65	61	63
Medeni durum	50	53	41	51
Sosyal faaliyetlerde / kurumlarda gönüllülük	45	46	45	46
Çocuk sahipliği	44	47	48	45
Etnik köken	41	34	45	45
Dini inanç	39	35	40	41
Spor faaliyetlerine ilgi	31	29	27	32

3. İŞSİZ KALMANIN GENÇLER ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

İŞSİZLİĞİN EĞİTİMLİ GENÇLERDE SEBEP OLDUĞU SORUNLAR

İşsizlik, eğitilmiş gençlerde en fazla psikolojik sorunlara / şikayetlere sebebiyet vermektedir.

Psikolojik

Genel Kamuoyu

Ebeveynler

Üniversite Son
Sınıf Öğrencileri

Eğitilmiş Genç
İşsizler

Moralsizlik, depresyon, güven kaybı, gelecek kaygısı, endişe

%89

%80

%89

%90

Fiziksel

Uyku düzeni bozukluğu, beslenme düzeni bozukluğu

%55

%44

%42

%55

Sosyal-Davranışsal

Ebeveynlerle tartışma, yaşam standardının düşmesi

%47

%43

%52

%49

İŞSİZ KALMAKTANSA...

Eğitimli genç işsizlerin işsiz kaldıklarında kendilerini geliştirecek ek eğitimler almayı, yüksek lisans / doktora yapmayı, eğitim gördükleri alanın dışında bir pozisyonda görev yapmayı tercih edebilecekleri tespit edilmiştir. Önemli bir diğer bulgu ise işsiz kalmaktansa sigortasız çalışmayı kabul ederim ve sigorta primimin düşük gösterilmesini kabul ederim diyenlerin oranının azımsanamayacak seviyelerde olmasıdır.

Genel Kamuoyu

(%)	
62	Ek eğitimler alırım
61	Farklı bir pozisyonda çalışırım
60	Kendi işimi kurarım
52	Başka bir şehirde çalışırım
51	Yüksek lisans/doktora yaparım
33	Sigorta primimin düşük gösterilmesini kabul ederim
30	Sigortasız çalışmayı kabul ederim
28	İstediğim işi aramaya devam ederim
26	Askere gitmeyi tercih ederim

Ebeveynler

(%)	
66	Ek eğitimler alırım
63	Yüksek lisans/doktora yaparım
63	Kendi işimi kurarım
54	Farklı bir pozisyonda çalışırım
47	Başka bir şehirde çalışırım
36	İstediğim işi aramaya devam ederim
30	Askere gitmeyi tercih ederim
21	Sigorta primimin düşük gösterilmesini kabul ederim
18	Sigortasız çalışmayı kabul ederim

Üniversite Son Sınıf Öğrencileri

(%)	
67	Ek eğitimler alırım
58	Kendi işimi kurarım
55	Yüksek lisans/doktora yaparım
50	Başka bir şehirde çalışırım
43	Farklı bir pozisyonda çalışırım
29	İstediğim işi aramaya devam ederim
25	Askere gitmeyi tercih ederim
23	Sigorta primimin düşük gösterilmesini kabul ederim
20	Sigortasız çalışmayı kabul ederim

Eğitimli Genç İşsizler

(%)	
68	Ek eğitimler alırım
59	Yüksek lisans/doktora yaparım
55	Farklı bir pozisyonda çalışırım
53	Kendi işimi kurarım
51	Başka bir şehirde çalışırım
37	İstediğim işi aramaya devam ederim
32	Sigorta primimin düşük gösterilmesini kabul ederim
26	Sigortasız çalışmayı kabul ederim
25	Askere gitmeyi tercih ederim

4. SORUMLU GÖRÜLEN KURUMLAR VE ÖNERİLER

EĞİTİMLİ GENÇLERDEKİ İŞSİZLİĞİNİN GİDERİLMESİNDE ÖNCÜ OLMASI GEREKEN VE SORUMLU DAVRANDIĞI DÜŞÜNÜLEN KURUMLAR

Tüm paydaşlar, eğitilmiş gençlerin işsizliğinin giderilmesi için öncü olması gereken kurumun İŞKUR olduğunu ve İŞKUR'un bu konuda en sorumlu davranan kurum olduğunu belirtmektedir. Ancak İŞKUR'un sorumlu davranma konusunda elde ettiği skorların, öncü olma konusundaki kadar yüksek olmadığı tespit edilmiştir.

Öncü Olması Gereken (%)	Genel Kamuoyu	Ebeveyn	Son Sınıf Öğr.	Genç İşsizler
Baz	1263	254	161	525
Cumhurbaşkanlığı	24	21	27	28
İŞKUR	60	63	60	67
SGK	36	30	29	39
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	44	41	51	53
Milli Eğitim Bakanlığı	24	27	22	33
Başbakanlık / hükümet	43	47	47	46
TBMM	21	30	20	23
Özel sektör / özel şirketler	33	31	29	28
Vakıf / dernek / STK	13	16	11	12
Üniversiteler ve yüksekokullar	20	21	23	23
Ekonomi Bakanlığı	19	23	22	21
Belediyeler	27	27	21	17
Sendikalar	15	15	18	14
Gençlik ve Spor Bakanlığı	9	8	6	12
YÖK	10	12	8	15

Sorumlu Davrandığı Düşünülen (%)	Genel Kamuoyu	Ebeveyn	Son Sınıf Öğr.	Genç İşsizler
Baz	1263	254	161	525
Cumhurbaşkanlığı	16	11	12	17
İŞKUR	38	35	27	39
SGK	23	19	16	28
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	22	18	16	24
Milli Eğitim Bakanlığı	16	13	9	16
Başbakanlık / hükümet	18	15	12	20
TBMM	17	15	12	21
Özel sektör / özel şirketler	25	24	21	25
Vakıf / dernek / STK	18	19	16	18
Üniversiteler ve yüksekokullar	27	25	14	28
Ekonomi Bakanlığı	14	13	10	18
Belediyeler	26	22	18	26
Sendikalar	22	20	19	23
Gençlik ve Spor Bakanlığı	15	15	12	15
YÖK	18	19	12	22

EĞİTİMLİ GENÇLERDEKİ İŞSİZLİĞİN GİDERİLMESİNE DAİR ÖNERİLER (SPONTAN)

Eğitimli gençlerde görülen işsizliğin giderilmesi için yapılması gerekenler konusunda tüm paydaşlar yoğun olarak «iş imkanlarının çoğaltılması» ve «eğitim sisteminin düzeltilmesi» gerektiğini belirtmiştir. Ek olarak «işverenin daha duyarlı olması», «emeklilik» ve «atamalarla» ilgili düzenlemeler, «torpilin yapılmaması» gibi önerilerin eğitimli gençlerde görülen işsizliği azaltacağı düşünülmektedir.

Genel Kamuoyu (n:1263)

- İş imkanları çoğaltılmalı / Yeni iş alanları açılmalı (%60)
- Eğitim sistemi düzeltilmeli (%13)
- İşveren daha duyarlı, anlayışlı olmalı (%9)

Ebeveynler (n: 254)

- İş imkanları çoğaltılmalı / Yeni iş alanları açılmalı (%58)
- Eğitim sistemi düzeltilmeli (%14)
- İşveren daha duyarlı, anlayışlı olmalı (%9)
- Emeklilik yaşı gelenler emekli yapılmalı (%9)

Üniversite Öğrencileri (n: 161)

- İş imkanları çoğaltılmalı / Yeni iş alanları açılmalı (%61)
- Eğitim sistemi düzeltilmeli (%17)
- Torpil yapılmamalı (%9)
- İşveren daha duyarlı / anlayışlı olmalı (%9)

Eğitimli Genç İşsizler (n: 525)

- İş imkanları çoğaltılmalı / Yeni iş alanları açılmalı (%50)
- Eğitim sistemi düzeltilmeli (%14)
- Emeklilik yaşı gelenler emekli yapılmalı (%11)
- Atamalar olmalı (%9)

EĞİTİMLİ GENÇ İŞSİZLIĞININ GIDERİLMESİ

Genel kamuoyunun %41'i "kendi işini kurmaya yönelik teşvikler verilmesi" unsurunu oldukça etkili bulurken; son sınıf öğrencileri ve eğitilmiş genç işsizler "gençlere iş bulma konusunda destek verilmesini" oldukça etkili bulmaktadır. Ardından 4 paydaş ortalamasında göre "kamu istihdamında gençlere öncelik verilmesi" ve "eğitim sistemine dair iyileştirmeler yapılması" konuları gelmektedir. Öte yandan "vakıf/dernek/sivil toplum kuruluşlarında iş fırsatlarının oluşturulması" unsuru tüm paydaşlarda oldukça düşük etkiye sahip olmakla birlikte, bu alandaki fırsatın büyüklüğünü de göz önüne sermektedir.

	Genel Kamuoyu	Ebeveynler	Üniversite Son Sınıf Öğr.	Eğitilmiş Genç İşsizler
Baz	1263	254	161	525
Üniversite ve yüksekokul eğitiminin çalışma hayatının gerçeklerini yansıtacak şekilde yapılandırılması	%20	%19	%19	%19
Kendi işini kurmaya yönelik teşvikler verilmesi	%41	%18	%17	%18
Girişimciliğin desteklenmesi	%27	%22	%27	%31
Kamu kurumlarındaki istihdamlarda gençlere öncelik tanınması	%29	%27	%25	%29
Vakıf / dernek / sivil toplum kuruluşlarında iş fırsatlarının oluşturulması	%9	%8	%7	%4
Esnek istihdam uygulaması (geçici, yarı zamanlı çalışma imkânı)	%28	%6	%9	%8
Düşük ücretli işlerde vergi ve sosyal güvence yükünün azaltılması	%13	%17	%9	%12
Eğitim sisteminin iyileştirilmesi	%21	%23	%27	%28
Mesleki eğitimin iyileştirilmesi	%14	%20	%22	%20
Staj programlarının iyileştirilmesi ve artırılması	%8	%13	%6	%11
Kişisel becerileri tanımaya dair programlar uygulanması	%9	%13	%14	%12
Üniversitede eğitim alınan bölümün, öğrencinin beceri ve istekleri doğrultusunda değiştirilmesi	%12	%16	%28	%19
Üniversite-sanayi işbirliğinin artırılması	%9	%18	%16	%16
Gençlere iş bulma konusunda destek verilmesi	%19	%33	%30	%35
Okullardaki yabancı dil eğitiminin iyileştirilmesi	%4	%7	%9	%6
Özel sektöre tecrübesiz yeni mezunları çalıştırması için teşvik verilmesi	%14	%27	%24	%22